

Улс орныг батлан хамгаалах вйл ажиллагаанд шинжлэх ухаан, технологи, инновацын үр дүнг нэвтрүүлэх, түүний хөгжлийг дэмжих, эрдэм шинжилгээний ажилтнуудын идэвх, санаачилгыг орнүүлэх, оюуны чадавх, мэдлэгийг арвижуулах, шилдэг бүтээлүүдийг сурталчлах зорилгоор Монгол Улсын Батлан хамгаалахын сайдын нэрэмжит “Шинжлэх ухаан, технологи, инновацын шилдэг бүтээл” шалгаруулах уралдааныг зарлаж байна.

Нэг. Шалгаруулах бүтээл

Монгол Улсын Батлан хамгаалахын сайдын нэрэмжит шинжлэх ухаан, технологи, инновацын шилдэг бүтээлийг:

- “Аюулгүй байдал, батлан хамгаалах судлал”, “Зэвсэглэл, техник технологи” гэсэн хоёр чиглэлээр тэргүүн, дэд байр тус бүр нэг бүтээл;
- 35 хүртэлх насны залуу судлаачийн бүтээл;
- Шилдэг инновацын бүтээл;
- Шинэ бүтээл, оновчтой саналын бүтээл гэсэн нийт 7 торлоор бүтээлийг шалгаруулна.

Хоёр. Шагналын сан

- Шагналын сангийн хэмжээ нийт 13,0 сая тогрог:

- Тэргүүн байрт шалгарсан бүтээл тус бүрт “Шинжлэх ухаан, технологийн шилдэг бүтээлийн тэргүүн байр”-ын оргомжлол, 3,000,000.00 (гурван сая) тогрог;

- Дэд байрт шалгарсан бүтээл тус бүрт “Шинжлэх ухаан, технологийн шилдэг бүтээлийн дэд байр”-ын оргомжлол, 2,000,000.00 (хоёр сая) тогрог;

- 35 хвртэлх насны залуу судлаачийн нэг бүтээлд оргомжлол, 1,500,000.00 (нэг сая таван зуун мянга) тогрог;

- Шилдэг инновацын нэг бүтээлд оргомжлол, 1,000,000.00 (нэг сая) тогрог;

- Шинэ бүтээл, оновчтой саналын нэг бүтээлд оргомжлол, 500,000.00 (таван зуу мянга) тогрогийн монгон урамшууллыг тус тус олгоно.

Гурав. Бүтээлд тавигдах шаардлага

Эрдэмтэн, судлаачдын эрдэм шинжилгээ, судалгаа, туршилт, зохион бүтээх ажлын үр дүнд бий болсон улс орноо батлан хамгаалах эрх ашиг, цэргийн шинэчлэлд дорвитой хувь нэмэр оруулахуйц аюулгүй байдал, батлан хамгаалахын болон цэргийн шинжлэх ухааны онол, урлаг, арга зүйн ном, нэг сэдэвт бүтээл (монограф [1]) болон зэвсэглэл, техник технологийн чиглэлээр зохион бүтээгдсэн ажил, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажилд зориулан гаргасан бүтээлийг шалгаруулалтад хvlээж авна.

Уралдаанд эрдэм шинжилгээний байгууллага, аж ахуйн нэгж, судлаачид, эрдэмтдийн хамтлаг, хувь хүмүүс шинжлэх ухааны бүтээлээ дэвшүүлж болно.

Уралдаанд судлаачдын сүүлийн 2 жилийн дотор туурвисан бүтээлийг дэвшүүлнэ. Уралдаанд ирүүлж буй бүтээл нь дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

- “Патентын тухай” хуулийн 3.1.1 [2] дэх заалт, мөн хуулийн 4.3 [3] дахь хэсэгт заасан шинэ бүтээлийн твшинг агуулсан байх;

- Бүтээлийн шинжлэх ухаан, технологид оруулж буй хувь нэмэр, ач холбогдолтой байх;

- Тухайн бүтээлийг хэвлэн нийтлүүлсэн болон вйлдвэрлэлд нэвтрүүлсэн байдал, гарсан үр дүнтэй байх;

- Шинэ санаа, тэргүүний технологийг түгээн дэлгэрүүлэх инновацын чиг хандлагатай байх;

- Шинээр олдсон түүх, соёлын ховор нандин дурсгал, эд олгийн зүйлс, ховор олдворын тухай эрдэм шинжилгээний ажлын үр дүнгээр хийсэн бүтээл, тайлан байж болно.

Хамтын бүтээлийг нэр дэвшүүлэхдээ зохиогчийн хамтлаг нь 5 хvнээс хэтрэхгvй байна. Хэрэв зохиогчийн хамтлаг 5 хvнээс илvv байх тохиолдолд уг бүтээлийг бий болгоход гишvvн бүрийн оруулсан бодит хувь нэмэр, оролцоог дэвшvvлж буй байгууллагын Эрдмийн зовлол эсхvл хамтын олны хурлын нууц санал хураалт явуулж, олонхын санал авсан дарааллаар зохиогчдыг нэр дэвшvvлнэ. Хамтын бүтээлийн зохиогчдын бүрэлдэхvн, оролцоог нэр дэвшигч бүхэн хvлээн зовшоорч гарын үсэг зурсан байна. Бүтээлийг бий болгоход захиргааны буюу зохион байгуулалтын ажил эрхэлж байсан хvнийг зохиогчийн хамтлагийн бүрэлдэхvнд оруулахгvй.

Эрдмийн зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл, орчуулсан ном, сурах бичиг, гарын авлага, улсын захиалгат шинжлэх ухаан, технологийн тосол, гадаадын хамтарсан тосол, захиалгат даалгаварт судалгааны ажлын үр дүнгээр бүтээгдсэн бүтээлийг шалгаруулалтад хvлээн авахгvй.

Дөрөв. Шилдэг бүтээлийн шалгаруулах уралдаанд ирүүлэх материалын бүрдүүлэлт

4.1. Шалгаруулалтад оролцуулах бүтээлийн хэвлэн нийтлэгдсэн эх, зохион бүтээгдсэн бие анги;

4.2. Зэвсэглэл, техник технологийн бүтээлд техникийн зураг, технологийн карт, технологийг ашигласны эдийн засгийн үр ашгийн тооцоог хавсаргасан байна. Үүнд:

- технологийн үнэ (борлуулалтын ортог);

- үйлдвэрлэлийн зардал;

- бүтээгдэхүүний оорийн ортог;

- үйлдвэрлэлийн орлого;

- үйлдвэрлэлийн цэвэр ашиг;

- ортгоо нохох хугацаа;

- тухайн технологиор вйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний чанарын түвшин, стандарт, зах зээл, аюулгүй байдал, технологийн боловсронгуй байдал (ашиглагдаж буй технологиудын дотор шинэ ба шинэчлэгдсэн дэвшилтэт технологийн эзлэх хувийн жин;

- материалын ашиглалт (хаягдлын үзүүлэлт);

- тухайн технологийн онцлогтой холбогдох бусад хүчин зүйл, үзүүлэлт зэрэг болно.

4.3. Бүтээлийн танилцуулга (Үүнд: зохиогч /хамтран зохиогч/-ийн нэр, аюулгүй байдал, батлан хамгаалах судлал, цэргийн шинжлэх ухааны онол, арга зүй болон зэвсэглэл, техник, технологийн шийдэлд оруулж буй хувь нэмэр, шинэлэг тал, үр ашиг, огоож, техник-эдийн засгийн үндэслэл болон үр ашгийн тооцоо);

4.4. Уг бүтээлийг шүүн хэлэлцээд Батлан хамгаалахын сайдын нэрэмжит оны шилдэг бүтээлийн шалгаруулалтад дэвшүүлж буй Зэвсэгт хүчний Жанжин штабын Шинжлэх ухаан, технологийн салбар зовлол, сургууль, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагын албан бичиг, Эрдмийн зовлол (Сургалт-арга зүйн зовлол)-ийн протокол;

4.5. Уг бүтээлийг цэргийн хэрэг, вйлдвэрлэлд туршиж, нэвтрүүлсэн тухай байгууллагын тодорхойлолт;

4.6. Уг бүтээлд тухайн мэргэжлийн 2-оос доошгүй эрдэмтний дүгнэлт, шүүмж байна;

4.7. Шалгаруулалтад ирүүлж буй бүтээлийн оюуны омчийн гэрчилгээ, патент, ашигтай загварын гэрчилгээг хавсаргана;

4.8. Нууцын зэрэгтэй бүтээлийг нэр дэвшүүлсэн тохиолдолд бүрдүүлсэн материалд нууцын тэмдэг дарж, шаардлагыг хангуулсан байна.

Шалгаруулалтад ирүүлэх материалын бүрдэлт дутуу, хугацаа хэтэрсэн тохиолдолд бүтээлийг хүлээн авахгүй.

Омно нь тор засгийн болон үндэсний хэмжээний албан ёсны шагнал, шалгаруулалтад шалгарч байсан бүтээлийг хүлээн авч, давхардуулан шалгаруулахгүй.

Тав. Нэр дэвшиж буй бүтээлийг хвлээн авах, шалгаруулах

Шалгаруулалтад нэр дэвшүүлж буй бүтээл нь тавигдах шаардлага, зохих бүрдүүлэлтийг хангасан байх ба түүнийг бүрдүүлсэн материал, баримт бичгийн хамт зохиогч эсвэл түүний итгэмжлэгдсэн толоологчоос Батлан хамгаалах яамны Шинжлэх ухаан, технологийн зовлолийн эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга 2021 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн 9.00 цагаас мөн сарын 15-ны өдрийн 18.00 цагийн дотор хвлээн авч, яамны Шинжлэх ухаан, технологийн зовлол шалгаруулж, Монгол Улсын Шинжлэх ухааны ажилтны өдрөөр шагналыг гардуулна.

Холбоо барих утас: 96887018, 51-263202

Цахим шуудангийн хаяг: sodnomtsog.d@mod.gov.mn

БАТЛАН ХАМГААЛАХ ЯАМНЫ

ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИЙН ЗОВЛОЛ

---

[1] Шинжлэх ухааны тодорхой салбарын нэг чиглэлээр судлаач эрдэмтэн оорийн хэвлэн нийтлүүлсэн эрдэм шинжилгээний үр дүнг үндэс болгон бусад эрдэмтдийн судалгааны үр дүнтэй харьцуулан нэгтгэж, асуудлыг тал бүрээс авч үзэж, шийдэгдсэн ба шийдэгдээгүй (нээлттэй) асуудлууд, тэдгээрийн онол-практикийн ач холбогдлыг харуулсан бүтээлийг монограф гэж үзнэ. Эл шаардлагыг хангаагүй бол “ном” гэсэн ангилалд хамааруулна.

[2] “Патентын тухай” хууль. 3.1.1. “шинэ бүтээл” гэж байгалийн хуульд тулгуурлан сэдэж, үндэслэлийг нь тодорхойлсон, үйлдвэрлэх арга ажиллагаа болон бүтээгдэхүүнд хамаарах, шинэ бүтээлийн твшин агуулсан шинэ шийдлийг;

[3] “Патентын тухай” хууль. 4.3. “Шинэ бүтээлийн твшин агуулсан” гэдэгт шинэ бүтээл нь холбогдох мэргэжлийн хүний хувьд ялгарах давуу шинж чанартайг шинжээч тогтоосон байдлыг ойлгоно.